

Siyasal Elitler ve Yerel Siyasal Hayat Konya'da 1980 Sonrası Yerel Siyasal Elitler Üzerine Bir İnceleme

Mücahit Sami Küçüktığı

Öz: Siyasal elitizm ve yerel siyaset konusu Türkiye için yeni bir konudur. Bu makale de, Konya şehrinin 1980 sonrası yerel siyasal elitlerini tanımaya dönük bu araştırma literatür taramasına dayanmaktadır. Konya siyasetinde ön planda bulunan parti il yönetimleri, belediye başkanları, milletvekilleri, meclis üyeleri ile Konya siyaseti içinde yer alan aktörlerin duygu ve düşünceleri, Türkiye ve Dünya meselelerine bakış açıları gösterilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ile amaçlanan Konya siyasetçisi kimdir sorusuna cevap bulmaktır. Bu soru etrafında yerel siyasal elitlerin dini arka planları, görüşleri, hedefleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Araştırma 482 kişi üzerinden 144 sorudan oluşan anket uygulaması yöntemiyle yapılmıştır. Ankete katılan elitler mevcut elitler arasından basit tesadüfi örneklem tekniği ve Konya şehrinde partilerin aldıkları oy yüzdelerine göre belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırma ve literatür taramaları neticesinde Konya siyasal elitlerinin muhafazakar ve milliyetçi kimlikleri ile dünya görüşlerinde din eksenli ama aynı zamanda kendine güven duyan bir politik yapılanma ile farklılık arz ettiği sonucuna varılmıştır. Temel bulgu olarak ayrıca Konya siyasal elitleri kendilerini dindar, üst kesim mensubu olarak değil orta ve çalışan kesim, ideolojik olarak kendilerini muhafazakâr, milliyetçi ve İslamcı olarak tanımlamadıkları, gençlik dönemlerinde özellikle MTTB ve Akıncılar içerisinde aktif yer alan insanlardan oluştukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Elit teorisi, siyasal elitizm, siyasetçiler, siyasi hayat, yerel siyaset.

Abstract: "Who are they?" or "who is governing?" are very important questions for politicians in political life for a country or a city. This essay focuses the answer of these questions in Konya city political life. There are few researches about local political elite in Turkey. For this reason, this essay is very important and because there isn't sufficient data or research about Konya local political elite. In this research, it has been focused to understand Konya local political elite since 1980 years. The multiple choice questionnaire was quantitative research was conducted with the members of local councils, the heads of local political parties, mayors, the members of the local political parties, administrators, parliamentarians. In this essay, what the background of local political elite in Konya city is, and what they think about democracy, liberalization and the world issues were discussed. In conclusion, it was found out that local political elites of Konya city were conservative, nationalist and religious and they had different political ways in Turkey.

Keywords: Elite theory, political elitism, politicians, political life, local politic.

@ Dr. Konya Büyükşehir Belediyesi. sami@konya.bel.tr

Giriş

'Kim yönetiyor?' bu soru ülke ve şehir yönetici elitlerini tanıma açısından en önemli bir sorudur. Bu sorunun Konya şehri için cevabının bulunmaya çalışıldığı bu makalede Konya yerel siyaset elitleri tartışılmaktadır. Yerel siyasal elitler hakkında yeterli sayıda araştırma bulunmamaktadır. Hâlbuki yerel siyasal elitler şehir ve ülke için son derece önemli bir rol oynamaktadır. Artık ülkeler kadar şehirlerin ekonomi ve siyaseti de dünyada belirleyici olmaktadır. New York Belediye Başkanı, Londra Belediye Başkanı, Kaliforniya Valisi dünya gündeminde yer bulabilmektedir. Bir şehri kimin veya kimlerin yönettiği o şehrin ve o şehrin ait olduğu ülkenin bugünü ile gelecek perspektifini belirlemektedir. Son yıllarda özellikle yerel yönetimlerin ve belediyelerin yetkilerinin genişletilmesi ve ekonomik imkanları ile gelir kaynaklarının artırılması Türkiye'deki şehirlerin de dünyanın diğer büyük metropol şehirleri ile yarışır veya kıyaslanır noktaya gelmesine sebep olmuştur. Bu noktaya ulaşılmasında Turgut Özal'ın seksenli yıllarda uyguladığı yerelleşme politikaları önemli bir yer tutmaktadır. Açılım ve Anadolu şehirlerinin ekonomik kalkınma modelleri ile sanayileşme başarısının seksenli yıllardan itibaren yakalanmasında Turgut Özal önemli bir politikacı olarak dikkat çekmektedir.

Yerel otoritelerin gücünü göstermesi bakımından en son örnek ise Recep Tayyip Erdoğan'dır ki İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın ardından Cumhuriyet tarihinde uzun bir aradan sonra kesintisiz Başbakanlık ve şu anda da "başkanlık" yapan isim olarak Türk siyasi tarihine geçmiş önemli bir aktördür. Şehir yöneticilerinin ülke gündemini belirleyen bir güç haline gelmesinde en iyi örnek Recep Tayyip Erdoğan'dır. Bu bağlamda şehrin politik elitlerini araştırmak hem şehri hem de ülkenin geleceğini doğru okumak adına önemli bir alan olmaktadır.

Anadolu'nun yükselişi 1980'li yıllardan sonra gerçekleşirken, hem ekonomik hem de siyasi anlamda kendini gösteren şehirlerin başında ise Konya gelmektedir. Konya son yirmi yılda gösterdiği yüksek kalkınma hızı ile sadece Türkiye'de ulusal anlamda bir ilgi odağı olmayıp aynı zamanda uluslararası arenada da tartışılan ve konu edilen bir şehir olagelmıştır. Konya'nın bu yükselişinde Türkiye'de uygulanan politikalar ve kalkınma modellerinin tesiri elbette vardır ve olacaktır. Ama bu farklı ivmenin arka planında bulunan yerel güç ve dayanışma göz ardı edilmemelidir. Şehrin yükselişi ve dinamizmi doğal olarak bir şehrin yöneticileri ile doğrudan ilgilidir.

'Kim yönetiyor?' sorusu şehrin yükselişi ve dinamizmi anlamında Konya için cevabı aranan bir soru olmakla birlikte bugüne kadar bu anlamda Konya'da yapılan nitelikli bir araştırma da mevcut değildir. Konya'nın imajı, siyaseten durduğu yeri,

muhafazakâr kimliği Türkiye’de diğer şehirlerden oldukça farklıdır. Konya bu anlamda söyleyecek sözü olan özgün kimlikli bir şehir hüviyetini taşımaktadır. Konya, tarihsel özelliği ile Selçuklu başkentliği yapmış şehir hüviyetini gerek Osmanlı gerekse Cumhuriyet döneminde farklı bir duruş ile daima göstermiştir.

Bu makale bir yönetim sanatı olan siyasetin Konya şehrinde 1980 sonrası yerel aktörlerini tanımaya dönük yapılan özgün bir araştırmanın ürünüdür. Türkiye’de yerel siyasetin yükselişinde öncü rol oynayan şehrin yerel siyasal elitlerini araştırmaya dönük bir çalışmadır ve bu anlamda kantitatif araştırma yöntemi uygulanmıştır. Çalışmada amaçlanan Konya siyasal elitlerinin sosyal ve ekonomik durumlarının ortaya çıkartılması için demografik verilerin ortaya konulmasıdır. Yerel siyasal elitlerinin din eksenli siyaset algılayışları, demokrasi ve insan hakları konularında görüş ve düşünceleri öğrenilmeye çalışılırken ayrıca dış politika ve küresel ilişkilere bakış açıları da incelenmiştir.

Elit Kavramı, Teorileri, Literatürü ve Araştırmaları

Konya yerel siyasal elitleri hakkında tarihsel arka planı ve Cumhuriyet dönemi yansımalarını aktarmadan önce elit kavramı, teorileri ve literatürüne kısaca bakmakta fayda olacaktır. Elit (seçkin) sözcüğü on yedinci yüzyılda kaliteli malları tanımlamakta kullanılırdı. Sonraları bu sözcüğün kullanım alanı genişleyerek birinci sınıf askeri birlikler ya da soyluluğun yüksek mertebeleri gibi üst toplumsal kesimi kapsamaya başladı (Bottomore, 1964: 7). Köken olarak Latince “eligre” ve “electa” sözcüklerinden türemiş olan elit kavramı Fransızca “elite” sözcüğünden dilimize geçmiştir. Eligre sözcüğü Latince’de seçme anlamına gelir. “Electa” ise seçilmiş en iyisi anlamına kullanılır (Arslan, 2007: 2). Elit kavramı yine Türk Dil Kurumu sözlüğünde “benzerleri arasında niteliklerinin yüksekliği ile göze çarpan” diye tanımlanmaktadır (Kışlalı, 2005: 329). Ancak bu deyim in toplumsal ve siyasal literatürde yaygın kullanımı Avrupa’da on dokuzuncu yüzyıl sonlarında, İngiltere ve Amerika’da ise özellikle Vilfredo Pareto’nun eserleri sayesinde seçkin kuramların yayıldığı tarih olan 1930’larda başlar (Bottomore, 1964: 8).

Seçkinlerin toplumları yönetmeleri gerektiği görüşü Platon’dan Nietzsche’ye kadar uzanan geniş bir bilimsel alana yayılmaktadır. Bu çalışmalar genel çerçevede, olması gerekeni araştıran düşünceler olduğu için bilimden çok felsefenin konusuna girmektedir. Seçkinlerin geçmişteki ve günümüzün toplumlarında oynadığı rolü aydınlatmaya yönelik çalışmalar ise 19. yüzyılda başlayıp günümüze kadar sürmüştür (Kışlalı, 2005: 330).

Elit teorileri başlı başına iki kısma ayrılabilir: (Bachrach, 1962:439; Clark, 1985:439; Bealey, 1996:319) Mosca ve Pareto'nun öncülüğünde Klasik Elit Teorileri, Wright Mills ve Robert Dahl gibi bilim insanlarının öncülüğünde ise Demokratik Elit Teorileri başlıklarını taşımaktadır.

Klasik elit kuramları, detaylarda bazı farklılıklar taşısa da genel itibari ile benzer noktaları ile aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- (1) *Eşitsizlik*: Toplum kesimlerinde siyasal güç ve iktidar eşit şekilde paylaşılmamıştır.
- (2) *Sınıflaşma*: Klasik elit kuramları bir taraftan sınıfsız toplumun olanaksızlığını vurgularken, diğer yandan elitlerin bir güç oluşturup bunu kapalı halde tutmadıklarını savunmaktadır (Kışlalı, 2005: 332).
- (3) *Elitlerin Birliği*: Elit kesim kendi içerisinde bilinçli ve birlik halindedir (Kapani, 2004: 117).
- (4) *Elitlerin Sürekliliği*: Elitler bir döneme veya bir zamana ait değildir. Elitler her zaman vardır (Kapani, 2004: 118).
- (5) *Elitlerin Özerkliği*: Elitler halktan kopuk bir yapıdadır. Bu anlamda elitler kimseye hesap verme zorunluluğuna sahip değildir.

Demokratik elit teorilerinin ortak noktaları birkaç temel içeriğe sahiptir:

- (1) *Yönetici azınlık açıktır*. Toplumda iktidar koltuğuna oturmak isteyen herkes buraya oturabilir (Kapani, 2004: 123). İktidar koltukları ilke olarak aday olan toplumun her kesimine her bir bireyine açıktır.
- (2) *Siyasal elit grupları arasında bir yarış vardır* (Kapani, 2004: 123). Siyasal parti sistemlerinde görüleceği üzere mevcut demokratik ortamlarda kurulan partilerin seçim zamanlarında iktidar olma mücadeleleri buna örnek gösterilmektedir. Bu mücadelede parti kurma, seçimlere katılma, programlarını halka açma ve halkla paylaşabilme olanakları vardır (Aydın, 2002: 52).
- (3) *Demokratik elit teorisinde demokratik ortamların seçkinleri çok ve bölünmüştür*. Bunlar değişik toplum katlarını temsil ederler ve rahat hareket etme imkânları bulunmaktadır (Aydın, 2002: 52). Bu gruplardan biri halk tarafından seçilmek suretiyle iş başına gelir (Kapani, 2004: 123).
- (4) *Kendisini seçen halka karşı sorumludur*. Belirli zaman aralıklarında yapılan seçimler ile halka hesap vermek durumundadır (Kapani, 2004: 123). Halk kendisinin yaptığı çalışmaları faaliyetleri beğenirse tekrar seçer beğenmezse tekrar seçmeyecektir. Halkın desteğini alan iktidarda kalış süresini uzatacaktır, değilse gidecektir (Aydın, 2002: 52).

Elitizm ve elitler çerçevesinde bir ülke yönetiminde kim, nasıl yönetiyor, ne kadar etkin sorularına cevap aranarak yapılan araştırmalar neticesinde Asya, Amerika ve Avrupa kıtalarındaki ülkelerde sonuçlara ulaşılabilir. Elitler kavramı ilk olarak İtalya'da kullanılmasına rağmen Amerika'da bu konuda geniş çaplı değerlendirmeler ve yayınlara Avrupa'dan daha çok sayıda ulaşılabilir. Özellikle Amerika ve Avrupa kıtasında siyasal elitler konusunda bir asra kadar uzanabilecek çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu anlamda her ülkede özellikle gelişmiş kabul edilen ülkelerde elit araştırmaları yapılmış ve bu konuda çeşitli kitaplar ve makaleler yazılmıştır. Özellikle literatürde Rusya, Çin ve Avrupa elitleri ile ilgili pek çok kaynağa rastlanmaktadır. Elitizm antropolojik perspektiften bakılacak olursa bir kültürü (Shore ve Nugent, 2002), sınıf ve güç olarak aileleri (Farrell, 1993) ayrıca liderleri (Welsh, 1979) çağrıştırabilir. Ama bunun yanında demokrasi ile ilgili temel başlıklar denilince de; Demokraside liderlik (Broker, 2005), Liberal Demokrasi ve Elit kurumlar (Higley ve Burton, 2006), Dil ve Kimliklerin politikası (Knapp, 2003), ve benzeri başlıklarda akla elitizm gelmektedir. Elitizm ayrıca Rejimlerin merkezleri ve krizler (Dogan ve Higley, 1998), fakirlik ve eşitsizlik (Reis ve Moore, 2005), azınlıklar ve ekonomik büyüme (Brezis ve Temin, 1999) başlıkları ile araştırma konusu olmuştur. Rusya'da elitler ve demokratik gelişim (Sten ve Gelman, 2003), Fransız toplumunda Elitler (Suleiman, 1978), Elit düalizmi ve Çin'de Liderlik Seçimi (Zang, 2004), bölünmüş toplumlarda parti elitleri (Luther ve Deschouwer, 1999), batı demokrasilerinin potansiyeli ve problemleri (Halevy, 1993), uzak doğuda politik güç (Ahn, 2003) başlıkları tamamen elit araştırması ve çalışmalarıdır.

Diğer yandan şehirler ve yerel yönetimler güçlendikçe yerel siyasal elit araştırmalarında bir artış olduğu gözlenmiştir. Özellikle şehirlerin ekonomik anlamda güç kazandığı zamanlarda veya şehirleri de ilgilendiren ulusal çapta bir devrimin arkasından o şehri yöneten siyasi elitlerin mercek altına alındığı ifade edebilir. Amerika ve Avrupa kıta şehirlerinde yapılan araştırmalar ve Rusya'nın yüzyılın son çeyreğinde yaşadığı büyük değişimler ile yerel elitler ve aktörlerin kim oldukları sorularına cevap arandığı görülmüştür. Bu açıdan ülkemize bakıldığında Türkiye'de siyasal elitler konusunda Cumhuriyet döneminde yapılan en önemli çalışma Frederick W. Frey'e aittir. 1965 yılında basılan bu kitap Türkiye Siyasal Elitleri hakkında kaynak niteliği taşıyan öncü çalışmalardan birisidir. 1920 ile 1957 yılları arasındaki politik partilerin ve milletvekillerinin araştırılıp sunulduğu kitapta yazar, Türk siyasetçi profilini ortaya koymuştur. Frey kitabında milletvekillerinin eğitim, yaş, dini inanış, meslek tespitlerini istatistiki olarak ele almış ve Türk Siyasetinin Cumhuriyetin ilk ve orta dönemin Meclis'te görev almış milletvekillerinin görünümünü ortaya koymuştur. O zamana kadar böyle bir çalışmanın var olmaması Frey'in

çalışmasını değerli kılan unsurların başında gelmektedir. Yakın dönemde yapılan bir başka araştırmada Nicolas Monceau, Galatasaray Üniversitesindeki görevinden sonra Fransa'da Grenoble Üniversitesinde Türkiye elitleri ile ilgili "Demokrasi Kuşakları: Türkiye'de Elitler ve İktidar" başlıklı bir tez hazırlar ve hazırladığı tez 2007 yılında Dalloz yayınları tarafından kitaplaştırılır (Monceau, 2007).

Türkiye'nin genel elit teorisi bağlamında ve siyasal seçkinleri üzerine yapılan araştırmalar genelde akademik anlamda yapılan çalışmalar ile sınırlıdır. Diğer yandan siyasal yerel elitler, Türkiye'deki yerel yöneticilerin ekonomik değişim ile nasıl değişime uğradıklarına dair bir araştırma ile Leslie Roos (1969: 552-566) tarafından "Türk yerel yönetimleri tutum araştırması" başlığıyla yapılmıştır. Anadolu şehirleri üzerine son zamanlarda yapılan çalışmalardan en önemlilerinden birisi de kısa adı ESI olan *European Stability Initiative*'in Kayseri şehri üzerine yaptıkları "İslami Kalvinistler: Orta Anadolu'da Değişim ve Muhafazakârlık" (2005) başlıklı araştırmadır. Özetle çalışmada Kayseri şehrinin geçirdiği ekonomik değişim ve siyasal rüzgârların etkisi ile gittikçe modernleştiği ve İslamcılarının gittikçe protestanlaştığına vurgu yapılmaktadır. Bir başka yerel elit çalışması yapılan şehir Erzincan'dır. Erzincan ili Belediye Meclis üyeleri ile yapılan anket çalışmasına dayanan araştırma (Bulut ve Taniyıcı, 2006) seçimle işbaşına gelen meclis üyelerinin karakter ve tutumlarını; yerel demokrasi bağlamında mensubu oldukları siyasal parti ile mesleki geçmişleri ile birlikte değerlendirmektedir. Şehirler ve yönetimi üzerine Türkiye'de yapılan farklı çalışmalar mevcut olmakla birlikte (Sezer, 2004; Erkal, 2006), bu çalışmalar genelde şehir yönetimine halkın, sivil toplum örgütlerinin ve benzeri kuruluşların etkisinin ölçüldüğü araştırmalarla sınırlı kalmaktadır. Elit teorisi bağlamında Türkiye'nin farklı şehirleri için yapılan araştırmalar da bulunmaktadır. "Elit teorisi perspektifinden Çanakkale Milletvekillerinin Sosyolojik profilleri" (Arslan, 2006), bir yüksek lisans tezi olarak hazırlanan "Malatya ilinin Belediye Başkanları" (İlhan, 2007), "Malatya'da Siyasal Seçkinler" (Sayın, 1996), "Türkiye'de yerel siyasal elitler: Hatay İli Örneği" (Kocaoğlu, 2006), "Yerel siyasal elitin yapısı ve yerel yönetim sorunlarına yaklaşımları üzerine bir araştırma: Kırıkkale örneği" (Yaylı, 1998), "Yerel siyaset: Gökşun örneği" (Çiftçiöğlü, 2006) bunlara örnek çalışmalar olarak gösterilir. Literatürde, Konya siyaseti ve elitlerinin kim olduklarına dair bugüne kadar yapılmış bir çalışma bulunmamakla birlikte yapılan çalışma ve araştırmalar genelde yerel yönetimler ve yönetime katılım başlıkları altındaki çalışmalar ile sınırlı kalmaktadır (Gökçe, 2000). Bu çerçevede Konya yerel siyasal elitleri araştırmasının yapılma gerekliliğinin önemi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca şehrin hafızası niteliğinde olacak bilgi ve dokümanların arşivlerde yeterince bulunamadığı çalışma esnasında görüldüğünden Konya şehri bağlamında bu çalışma şehrin elit görünümünü göstermesi ve tarihe not düşülmesi bakımından önemlidir.

1980 Sonrası Konya'da Siyasal Görünüm

Cumhuriyet elitlerinin konumları karşısında muhafazakâr ve dindar kimliği ile Konya şehrinin konumu farklı algılanmıştır. Bu farklı algının son örneklerinden birisi 12 Eylül 1980 askeri darbesi ve darbeyi meşru göstermek için Konya'da yapılan Kudüs mitingidir. Bu algı doğru temellere dayanmamakla birlikte şehirde bir muhalif kültür ve duruşun olduğu bir gerçektir. Bu muhalif duruş seksenli yıllarda kendisini Özal ve Anavatan Partisi ile gösterirken doksanlı yıllardan itibaren de Erbakan ve Refah Partisi'ne verilen destek ile kendisini göstermiştir. 1980'i takip eden yıllar Türkiye'nin yakın siyasal tarihi bakımından oldukça sıkıntılıdır. Bunun ana nedenlerinden en önemlisi 12 Eylül 1980 darbesi ile 28 Şubat 1997 *post modern* askeri darbesidir. Seksen askeri darbesi ve taşıdığı Türkiye ortamı ve çok partili dönem hep bunun izlerini taşıyacaktır (Tanör, 2002: 25). Çok partili ilk genel seçim askeri darbe sonrasında 6 Kasım 1983 tarihinde yapıldı. Sonuçlar genelde sürpriz olarak karşılandı. Oy verme gününden bir gün önce TRT'deki konuşmasında askeri rejimin başkanı Kenan Evren halkı Anavatan Partisi ve onun Genel Başkanı Turgut Özal'a oy vermemeye davet ediyordu. Ama Anavatan Partisi seçimlerden yüzde 45 oranında oy alarak birinci parti çıktı. Evren'in desteklediği Turgut Sunalp'ın genel başkanlığını yaptığı MDP ise % 23 oy olarak ancak üçüncü parti oldu (Tanör, 2002: 57). Türkiye'de Anavatan Partisi'ne gösterilen destek aynı şekilde Konya'da da gösterildi. Anavatan Partisi ve Genel Başkanı Turgut Özal Konya'da, 1984 yılı İl Genel Meclisinde yüzde 45.6, Belediye Başkanlığı için ise yüzde 55.6 gibi yüksek bir oya ulaştı. Fakat bu oy oranı bir sonraki yerel seçimlerde büyük oranda kayboldu. Refah Partisi'nin adayı olarak seçime giren Doç. Dr. Halil Ürün 1989 yerel seçimlerinde yüzde 41.6 gibi yüksek bir oy oranına ulaşarak kendisine en yakın olan Anavatan Partisi adayı ve Belediye Başkanı Ahmet Öksüz'ün aldığı yüzde 16.9'luk oy oranının çok üzerinde bir oy oranına ulaştı. Turgut Özal'ın başbakanlığı döneminde Konya'da, Ahmet Öksüz'ün Belediye başkanlığı sonrasında 1994 yerel seçimlerinde İstanbul ve Ankara'da Refah partisi adaylarının seçim propaganda çalışmalarında övgü ile söz edecekleri Halil Ürün dönemi başlayacaktır. Konya'nın 1989 yerel seçimlerinde Refah Partisini seçmesi bir domino taşı gibi diğer şehirleri de etkilemiş; bir sonraki yerel seçimlerde İstanbul ve Ankara'nın ve farklı Anadolu şehirlerinin Refah Partisi tarafından kazanılmasında kritik rol oynamıştır. 1994 Yerel seçimlerinde İstanbul ve Ankara şehirlerini alan Refah Partisi sonrasında gerçekleşen genel seçimler ile iktidara ulaşmıştır. Akabinde yaşanan 28 Şubat *post modern darbe* süreci ile Konya ve Türkiye farklı ve demokrasi karşıtı bir süreci yaşamış olup bu süreçten çıkış bir hayli zor ve zahmetli olmuştur. Bu *post modern darbe* olarak anı-

lan 28 Şubat sürecinden çıkışı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kurulan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı sağlamıştır.

Yüzde 47 gibi oy alan Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) Anadolu'da elit kesimin de dönüşümünü tetiklemiştir. Anadolu çevrenin merkeze hâkim olacağı bir dönemi yaşamaya başlamıştır. Elitlerin dönüşümünün Türkiye'de gerçekleşme aşamasında olduğunu 22 Temmuz seçimleri ile görmüştür. Anadolu'dan gelen bir kesim Türkiye'de yönetime talip olmuştur. Bu genel anlam itibari ile ötekilerin artık beriki olduğu bir noktaya gelindiğinin göstergesi olmuştur. Ak Parti iktidarını destekleyen şehirlerin başında Anadolu'da Konya ve Kayseri gelmiştir. Yerel ve genel seçimlerde Konya'nın verdiği destek diğer tüm şehirlerin verdiği desteğin üzerinde gerçekleşmiştir.

Konya, Anadolu Selçuklu Devletine başkentlik, Osmanlı'ya ise eyalet merkezliği yapmış, barındırdığı tarihi ve kültürel eserlerle Türk kültür ve medeniyetine beşiklik etmiş şehirlerin başında gelmektedir. Cumhuriyet döneminin hızla gelişen şehirlerinden biri olan Konya, 1927'de yaklaşık elli bin nüfusa sahip bulunmaktaydı. Yüz ölçüm olarak iki yüz hektarlık bir alana sahip olmakla birlikte bu alan içerisinde şehir hayatı sürdürülmekteydi. Nüfusu artan bir ivme ile sürekli gelişen Konya, 1960 yılında yapılan nüfus sayımı ile nüfusu yüz bini geçmiştir. Bu nüfus artışının sebeplerinden birisi yeni sanayi kuruluşlarının açılmasıdır. 1955 yılında Konya kiremit ve tuğla fabrikasının açılması, 1958'de Konya yem fabrikasının açılması, 1963 yılında da Konya çimento fabrikasının açılması bu nüfus artışında önemli roller üstlenmiştir.

1980 sonrası 2000 yılında yapılan nüfus sayımında Konya'nın nüfusu 761.145 olmuştur ki bu rakam Cumhuriyet döneminin ilk sayımından itibaren on altı kat artmıştır. Türkiye İstatistik Kurumunun 2009 yılında yaptığı sayıma göre şehrin nüfusu tam olarak 1.003.373'dir (www.tuik.gov.tr). En son açıklanan verilere göre Konya nüfusu bir buçuk milyona yaklaşmaktadır.

Konya Siyasal Elitleriyle İlgili Araştırma ve Bulgular

Konya siyasal elitleri ile gerçekleştirilen kantitatif araştırma 482 Konya siyasal eliti ile gerçekleştirilmiştir. Bu kişiler milletvekili, belediye başkanı, parti il başkanı, belediye meclis üyesi, il genel meclis üyesi, parti il ve ilçe yönetim kurulu üyelerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın konusu, amaç ve önemi

Konya yerel yönetimi sosyal ve fiziki çalışmalar anlamında yıllardan beri başarılı icraatlar gerçekleştirmektedir (Kutlu, 2007: 260). Bu başarılar Türkiye'deki diğer şehirlerin çalışmalarına örneklik teşkil etmiştir. İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerin belediye yönetimlerindeki değişiklikler bir bakıma Konya'daki başarılı belediye ve yerel çalışmalar sunularak sağlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, 1994 yılında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına oturmadan önce propagandalarında Konya örneğini ve başarısını kullanmıştır (Gerger, 1996). Konya şehir politikası genel anlamda İstanbul Belediye seçimlerinde rol oynamış politik propagandalarda kullanılmıştır. Konya Türkiye'deki değişimin öncü şehri olarak araştırılmaya değer bir kimlik taşımaktadır ki bu kimlik Konya'nın seçilme sebebidir. Araştırma ile ülke siyasi haritasında bu kadar önemli yere sahip şehrin siyasal elitlerinin demografik verileri, meslekleri, geçmişleri ile Türkiye ve Dünyadaki gelişmeler hakkında düşünce ve görüşleri öğrenilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kantitatif yöntem kullanılarak yapılmıştır. Kantitatif araştırma 482 kişi ile 144 sorudan oluşan anket uygulaması yöntemiyle yapılmıştır. Ankete katılan elitler mevcut elitler arasından basit tesadüfi örneklem tekniğiyle ve Konya şehrinde partilerin aldıkları oy yüzdelere göre belirlenmiştir.

Anket sorularının hazırlanmasında daha önce benzer çalışmalardan yararlanılmıştır. Bu çalışmalardan özellikle Amerika'da uygulanan anketlerden faydalanılmıştır (Jackson, 1978-1982-1986; Pease J. ve Pease W. 1985). Tamamı kapalı uçlu olarak hazırlanan 144 sorulu bir anket metni düzenlenmiştir. Hazırlanan metin yerel siyasal elit olarak tanımladığımız kişilere ulaşılarak cevaplandırılmıştır. Yerel siyasal elit olarak tanımladığımız kesim ise Konya şehri parti il ve merkez ilçe teşkilat yönetim kurulu üyeleri ile merkez üç ilçe Karatay, Meram ve Selçuklu belediye meclis üyeleri, belediye başkanları, milletvekilleri'dir. Parti seçimlerinde Konya'da seksen sonrası etkin olan ve oy olarak yüzde 5'lik dilime ulaşabilen bütün partilerin yönetim kurulları ankete dâhil edilmiştir. Örneğin Doğu Perinçek'in İşçi Partisi veya Haydar Baş'ın Büyük Türkiye Partisi il teşkilatları ve benzeri oy oranına sahip teşkilatlar ile anket uygulanmamıştır. Seçilen örnekteki partilerin oy oranları ile partilerin son dört yerel seçimde aldıkları oy oranının ortalaması kadar partilerin yönetim kurulu üyeleri ile anket uygulanmıştır. Konya içinde siyasal parti şemsiyesi altında faaliyette bulunan herkes ile anket uygulanmaya çalışıl-

mıdır. Mahallelerde görev alan parti üyesi olanlar ile değil; üst konumda yönetim, yürütme organı ile mecliste gerek üye gerekse başkan vasfı ile bulunan seçilmişler ve parti organlarının atanmalarının tamamı ile anket gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Görevden alınan, emekli olan ve aktif siyasi hayatı olmayanlar ile anket gerçekleştirilmemiş olup hâlihazırda siyasal bir görevle Konya içinde aktif siyaset yapan şehrin üst düzey kişilerinin tamamı ile araştırma gerçekleştirilmiş olup geçerliliği ve güvenilirliği bu anlamda yüksektir. Partilerin seksen sonrası aldıkları oy oranları ile orantılı olacak şekilde de partilerin örneklem sayıları ile anket uygulanmıştır. Gerçekleştirilen anketin sonuçları SPSS istatistik programında değerlendirilip analiz edilmiştir.

Araştırmanın Varsayımları

Araştırma yerel politik elitler üzerine yapılan bir çalışma olmakla birlikte bu elit kesiminin önemli bir Anadolu şehri olan Konya'da daha yakından tanımaya dönük bir çalışmadır. Konya'daki politik elitler The Economist dergisinin tabiri ile 'Müslüman elitlerdir' görüşü (The Economist, 29 Ekim 2009) bu araştırmanın en önemli varsayımdır. Araştırmanın varsayımları şu şekilde sıralanmaktadır:

- (1) Konya siyasal elitleri muhafazakâr ve dindar kimliği ile birlikte liberal bir duruş sergilemektedir.
- (2) Konya yerel siyasal elitleri, İslam Dünyası ile ilişkilerde aktif ve isteklidir.

Araştırmanın hipotezleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- (1) Partiler arasında yerel kitle iletişim araçlarında çıkan haber ve yayınların etkinliği konusunda farklılaşma vardır. Bu farklılaşma yerel idarelerde etkin olan partiler için daha belirgindir.
- (2) Elitlerin eğitim seviyelerine göre Konya siyasetinde etkin olmak için üniversite mezunu olmak gereklidir fikrine katılım açısından farklılaşma vardır ve yüksek eğitim alan elitlere göre bu gereklilik diğerlerine nazaran daha fazladır.

Araştırmaya Katılanların Sosyo Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan kişilerin sosyo demografik verileri aşağıda ifade edilmektedir.

Tablo 1.

Deneklerin Cinsiyete Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Erkek	422	87,6	94,8
Kadın	23	4,8	5,2
Toplam	445	92,3	100,0
Cevapsız	37	7,7	
Genel Toplam	482	100,0	

Anket 482 kişi ile gerçekleştirilirken bunun 23'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Konya siyasetinde kadınların varlığı daima olagelmıştır. 1946 belediye seçimlerinde dahi gerek meclis üyesi adayı olarak gerekse de oy kullanan kadın seçmen bakımından Konya, örneğin Ankara, İzmir ve Bursa gibi şehirlerden daha yüksek oranlara sahiptir (Akdağ, 2009: 89).

Tablo 2.

Deneklerin Yaşa Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
45-54 yaş arası	141	29	36
35-44 yaş arası	123	26	31
55-65 yaş arası	62	13	16
25-34 yaş arası	52	11	13
65 ve üzeri	11	2	3
18-24 yaş arası	7	1,5	1,8
Toplam	396	82,2	100
Cevapsız	86	17,8	
Genel Toplam	482	100	

Konya siyasi hayatında yer alan elitlerin yaş ortalamasına bakıldığında otuz beş yaş ve üzerindeki kişilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Diğer yandan elli beş yaş ve üzerindeki kişi sayısı da yüzde on beş olduğu görülürse Konya'da siyaset yapma aralığının genelde otuz beş ve elli beş yaş arasında olduğu ifade edilebilir. Bu iki yaş grubunun siyasette bulunma yüzdesi yetmiş rakamına yaklaşmaktadır. Altmış beş yaş ve üzeri çok az oranda elit oranı görülmeyle birlikte aynı şekilde on sekiz ve yirmi dört yaş arası elit oranı da en düşük seviye olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 3.

Deneklerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Üniversite	132	27,4	30,1
Lise	108	22,4	24,7
Ortaokul	65	13,5	14,8
İlkokul	58	12	13,2
Yüksekokul	48	10	11
Üniversite üstü	27	5,6	6,2
Toplam	438	90,9	100,0
Cevapsız	44	9,1	
Genel Toplam	482	100,0	

Üniversite ve üzeri eğitime sahip kişi sayısı yüzde olarak siyasi hayatta yer alanların yaklaşık üçte birine ulaşmaktadır ki bu sonuçlar bize Konya'da eğitilmiş siyasetçilerin azımsanmayacak oranda olduğunu göstermektedir. İlkokul ve ortaokul mezunu olarak siyasette yer alan yüzde 28'lik, lise mezunu olarak siyaset yapan yaklaşık yüzde 25'lik oran da diğer dikkati çeken rakamlardır.

Araştırma ile Konya yerel siyasal elitlerinin meslek dağılımı da çıkartılmıştır. Buna göre ilk sırada profesyonel meslek sahipleri gelmektedir.

Tablo 4.

Deneklerin meslek durumlarına göre dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Geliri yüksek profesyonel meslek sahibi	117	24,3	31,8
Esnaf	66	13,7	17,9
Emekli	62	12,9	16,8
Serbest	40	8,3	10,9
Tüccar sanayici	32	6,6	8,7
İşçi	30	6,2	8,2
Çiftçi	13	2,7	3,5
Basın mensubu	7	1,5	1,9
Ev hanımı	1	,2	,3
Toplam	368	76,3	100,0
Cevapsız	114	23,7	
Genel Toplam	482	100,0	

Profesyonel meslek sahipleri ile esnaf kesiminin ağırlıklı olduğu bir Konya elitleri tablosu ortaya çıkmaktadır. Profesyonel meslek olarak ifade edilen meslekler şöyle sıralanabilir: Harita, makine, inşaat mühendisleri, doktor, veteriner, müteahhit, eczacı, avukat ve işletmecilerdir.

Araştırma Bulguları

Araştırma bulguları anket sorularından benzer olanlarının toplandığı alt başlıklar içerisinde ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Anket yapılan kişilerin verdiği cevaplar ile ortaya çıkan durum aşağıda özetlenmiştir. 482 kişi ile uygulanan anket Konya şehir merkezinde bulunan siyasal elitleri politik duruşları ile kendilerini tanımamıza yardımcı olurken onların dünya görüşlerini öğrenmek açısından da ilginç sonuçlar ortaya koymuştur.

Tablo 5.

Deneklerin Konumlarına Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Parti Yönetim Kurulu Üyesi	136	28,2	28,3
İl Genel Meclis Üyesi	113	23,4	23,5
Parti İlçe Yönetim Kurulu Üyesi	106	22	22
Belediye Meclis Üyesi	74	15,4	15,4
Diğer	36	7,5	7,5
İl Başkanı	8	1,7	1,7
Milletvekili	5	1	1
Belediye Başkanı	3	0,6	0,6
Toplam	481	99,8	100,0
Cevapsız	1	,2	
Genel Toplam	482	100,0	

Anket 136 parti yönetim kurulu üyesi, 74 Belediye Meclis üyesi, 113 İl Genel Meclis Üyesi, 5 milletvekili, 106 parti ilçe yönetim kurulu üyesi, 8 il başkanı ve 3 belediye başkanı ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo 6.

Deneklerin Üye Oldukları Partiye Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Ak Parti	261	54,1	54,6
SP	98	20,3	20,5
MHP	60	12,4	12,6
CHP	20	4,1	4,2
DTP	17	3,5	3,6
DSP	12	2,5	2,5
DP	7	1,5	1,5
BBP	3	0,6	0,6
Toplam	478	99,2	100,0
Cevapsız	4	,8	
Genel Toplam	482	100,0	

Ankete katılanların yüzde 55'i Ak Parti, yüzde 21'i Saadet Partisi, yüzde 13'ü Milliyetçi Hareket Partisi, yüzde 4'ü Cumhuriyet Halk Partisi, yüzde 3'ü Demokratik Toplum Partisi, yüzde 2'si Demokratik Sol Partisi, yüzde 1'i Demokrat Parti, yüzde 0,6'sı da Büyük Birlik Partisi'ne mensup kişilerdir. Bu oranlar Konya'da seksen sonrası partilerin aldıkları ortalama oy oranlarına göre belirlenmiştir.

Tablo 7.

Deneklerin Siyasette Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
6-10 yıl arası	121	25,1	30,8
20 yıl üzeri	110	22,8	28,0
11-20 yıl arası	83	17,2	21,1
1-5 yıl arası	73	15,1	18,6
1 yıl veya daha az suredir	6	1,2	1,5
Toplam	393	81,5	100,0
Cevapsız	89	18,5	
Genel Toplam	482	100,0	

Elitlerden yirmi yıl ve üzeri siyasette bulunanlar yüzde 28 oranına sahip iken on yıl ile yirmi yıl arasında siyasette bulunanların oranı ise yüzde 21'dir. Siyasette 6 ile 10 yıldır bulunan elit oranı yüzde 31'dir. Bu soru ankette kaç yılından beri siyasette bulunduğu şeklinde interval olarak sorulmuş ve daha sonra recode yapılarak tekrar burada görülen yıllara çevrilmiştir. Soruya kendi öz hali ile verilen

cevaplarda siyasi hayata başlangıç ile ilgili birkaç kırılma noktalarından göze çarpan iki önemli noktanın 1989'lu yıllar ile 2002'li yıllar olduğu gözlenmektedir. Bu dönem araştırmamız açısından önemlidir. Zira 1980 sonrası Türk siyasi hayatında ve Konya yerel siyasi hayatında bu iki tarih, elit dönüşümünün gerçekleştiği önemli tarihler olarak karşımıza çıkmaktadır. 1989 yılı Konya Belediyelerinde Refahlı Yılların başladığı tarihi gösterirken 2002 yılı Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kuruluş ve iktidara geliş yılına denk gelmektedir. Bu iki kritik noktanın siyasete başlangıç tarihi olarak bu araştırmadan da çıkması manidardır. Seçimler ile yeni ve güçlü bir partinin kurulması ile siyasi hayata yeni aktörler katılmış ve yeni bir elit kesimi oluşmuştur.

Literatürde demokratik elit teorilerinde ifade edilen seçkinlerin çokluğu ve bölünmüşlüğü ile elitlerin halka karşı sorumlu oldukları gerçeği burada net olarak görülmektedir. Halk yıllar içinde tercihini değiştirmiş, seçkinler arasında farklı isimleri seçerek değişimi dönüşümü sağlamıştır. Son yirmi yılda elitlerin yüzde yetmişten fazlası değişmiştir.

Tablo 8.

Siyasete İlk Katılımların Gerçekleşme Durumuna Göre Dağılımı

	Kişi sayısı	Yüzde
İdeoloji ve dava anlayışım dolayısıyla	263	44,8
Partinin yeni liste daveti ile	145	24,7
Aile ve arkadaş etkisi ile	97	16,5
Benim desteklediğim adayın kampanyası ile	47	8
Meslek ve hayatımın ilerisindeki hedeflere ulaşmak için	9	1,5
Bağlı olduğum mesleki grup dolayısıyla	8	1,4
Diğer	18	3,1
Genel Toplam	587	100,0

Konya siyasal elitleri için siyasete girişte en önemli etken dava ve ideolojidir. Bunu partinin yeni liste daveti ve aile arkadaş etkisi izlemektedir.

Tablo 9.
Deneklerin Politik Duruşu

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Muhafazakâr	177	36,7	37,1
İslamcı	71	14,7	14,9
Milliyetçi	52	10,8	10,9
Muhafazakâr milliyetçi	35	7,3	7,3
Sol görüşlü	29	6,0	6,1
Diğer	24	5,0	5,0
Muhafazakâr İslamcı	23	4,8	4,8
Sol görüşlü Kemalist	11	2,3	2,3
Muhafazakâr İslamcı milliyetçi	10	2,1	2,1
Kemalist	9	1,9	1,9
İslamcı milliyetçi	8	1,7	1,7
Muhafazakâr liberal	7	1,5	1,5
Liberal	6	1,2	1,3
Muhafazakâr liberal milliyetçi	6	1,2	1,3
Milliyetçi solcu Kemalist	4	0,8	0,8
Muhafazakâr İslamcı milliyetçi Kemalist	2	0,4	0,4
Sol görüşlü milliyetçi	1	0,2	0,2
Kemalist muhafazakâr milliyetçi	1	0,2	0,2
Muhafazakâr İslamcı liberal milliyetçi	1	0,2	0,2
Toplam	477	99,0	100
Cevapsız	5	1,0	
Genel Toplam	482	100	

Araştırmaya göre kendisini sadece muhafazakâr olarak tanımlayan yerel siyasal elit yüzde 37 iken, sadece İslamcı yüzde 15, sadece milliyetçi diyenler yüzde 11'dir. Kendilerini sol görüşlü ve milliyetçi veya Kemalist, muhafazakâr, milliyetçi olarak tanımlayan elit sadece birkaç kişi olarak vardır. Tabloya göre Konya yerel siyasal elitleri genel olarak muhafazakâr daha sonra İslamcı daha sonra ise kendisini milliyetçi olarak tanımladığı görülmektedir.

Anadolu şehirleri üzerine son zamanlarda yapılan çalışmalardan en önemlilerinden biri olan *European Stability Initiative*'in Kayseri şehri üzerine yaptıkları "İslami Kalvinistler: Orta Anadolu'da Değişim ve Muhafazakârlık" (2005) başlıklı araştırmada Kayseri şehrinin geçirdiği ekonomik değişim ve siyasal rüzgârların etkisi ile gittikçe modernleştiği ve İslamcılarının gittikçe protestanlaştığına vurgu

yapıldığı görülürken bu araştırmada kendisini muhafazakâr, İslamcı, milliyetçi olarak tanımlayan Konya siyasal elitlerinin oranı yüzde yetmişe yaklaşmaktadır. Kayseri’de literatürde var olduğu iddia edilen değişimin Konya’da var olmadığını görmektedir.

Tablo 10.

Deneklerin Yerel Siyaseti Tanımlamalarına Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Huzurlu ve barış dolu	210	43,6	44,5
Ne kavgalı tartışmalı ne değil	187	38,8	39,6
Çok huzurlu ve çok barış dolu	36	7,5	7,6
Kavgalı ve tartışmalı	30	6,2	6,4
Çok kavgalı ve tartışmalı	9	1,9	1,9
Toplam	472	97,9	100,0
Cevapsız	10	2,1	
Genel Toplam	482	100,0	

Konya siyaseti kavgalı ve tartışmalı diyenlerin oranı yüzde 10’u dahi bulmamaktadır. Konya siyasetinin huzurlu ve barış içerisinde geçtiğinin yüzde 50’nin üzerinde bir oranda ifade edilmesi siyasi rekabetin çatışma ortamına sürüklenmeden yapıldığının bir göstergesidir.

Tablo 11.

Deneklerin Konya’da Partiler Arası Siyasal Yarışta Tanımlamalarına Göre Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Çekişme yoktur, dindar muhafazakâr partiler kazanır.	329	68,3	71,4
Partiler arasında çok çekişmeli	59	12,2	12,8
Çekişmeli, milliyetçi partiler kazanır.	50	10,4	10,8
Çekişmeli, liberal partiler kazanır.	19	3,9	4,1
Çekişmeli, sol partiler kazanır.	4	0,8	0,9
Toplam	461	95,6	100
Cevapsız	21	4,4	
Genel toplam	482	100	

Konya siyasetinde dindar ve muhafazakâr partilerin siyasette tartışmasız üstün olduğunu ifade eden elitlerin oranı yüzde 70’in üzerindedir. Genel anlamda partiler arasında bir çekişme olmadığını ifade edildiği anket sonucunu son yapılan

mahalli idareler seçim sonuçları da desteklemektedir. Bu sonuçlar ile değerlendirildiğinde Konya seçmeni yüzde 70 oranında Ak Parti'ye yüzde 15 oranında Saadet Partisi'ne oy vererek toplamda yüzde 85 oranında bu sonucu destekler mahiyette netice alınmıştır. Konya'da sol partilerin yeterince kendisini gösterememesi siyasi anlamda bir rekabetsizliği de meydana getirmektedir.

Diğer yandan literatürde demokratik elit teorisinde elit gruplar arasında var olan yarışın, partiler düzeyinde Konya'da kendisini tam olarak göstermediği araştırmaya katılanlar tarafından ifade edilmektedir.

Konya'da yerel siyasal elitlerin politik hayatta bulunma sebepleri nelerdir soru başlığı altında deneklerin verdiği cevaplar aşağıda sıralanmaktadır:

Tablo 12.

Konya'da Bir Kişinin Politik Hayatta Yer Alma Sebepleri

	Çok Önemli	Önemli	Önemli değil
İyi bir teşkilatçı olması	50,7	30,5	18,8
Sosyal ilişkilerinin iyi olması	44,2	40,6	15,3
Partinin toplumsal sorumlukları hatırlatması	43,3	36,1	20,7
Siyasal çalışmalardan hoşlanması	34,4	41,6	23,9
Politik çalışma, hayatının bir parçası olması	24,1	46,5	29,4
Önemli kişiler ile yakın olma duygusu	20	35,5	44,5
Politikada kişisel bir yer elde etme arayışı	19,3	36	44,6
Partinin yeni iş irtibatlarını sağlaması	13,5	33,3	53,1
Bir adayın arkadaşı olması	11,1	29,5	59,4

Bir kişinin teşkilatçı olması Konya'da siyasete girmek açısından önemli bir unsurdur. Yüzde 81'lik bir oranda bu durum politikaya dâhil olma açısından önemli kabul edilmiştir.

Konya'da yerel siyasal elit olmak için gereken özellikler ise şu şekilde sıralanmaktadır:

Tablo 13.

Deneklerin Konumlarında Olmak İçin Gereken Özellikler

	Çok gerekli	Gerekli	Ne gerekli ne değil	Gerekli değil	Hiç gerekli değil
İş yapma kabiliyeti	57,1	33,8	5,9	1,8	1,4
Siyaset bilgisi	52,5	41,9	3,8	1,1	0,7
Konya bilgisi	45,6	42,8	7,3	2,1	2,1
Siyaset liderlerini tanıma	38,4	40,5	11,5	5,8	3,8
Konyalı olma	31,2	26,8	19	13,8	3,2
Üniversite mezunu olma	23,3	34	23,1	14,3	5,2
Dindar olması	23	34,3	24,9	10,6	7,2
İş adamlarını tanıma	13,4	35,7	31,5	11,2	8,1
Varlıklı, zengin olması	8,9	19,9	35,4	19,4	16,5

İş yapma becerisi olmayanların siyasette bulunamayacağı Konya siyaseti için hâkim görüştür. Yerel elitlerin yüzde 57'si iş yapma kabiliyetine sahip olmanın çok gerekli bir durum olduğunu ifade ederken, yüzde 34'ü de gerekli görmektedir. İş yapma becerisi siyasette gerekli bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Literatürde elit olmanın üç temel başlığı iyi bir eğitim almak, ekonomik olarak güçlü durumda olmak ve tanınmış bir ailenin ferdi olmak olarak ifade edilir ve bunlardan en az birinin sahipliğinde elit olunabileceği genel kaidesi varken burada elit olmak için iş yapma kabiliyeti, siyaset ve Konya bilgisi, liderleri tanıma gibi faktörlerin en önde çıkması Konya siyasetinde elit olma özelliklerinin genel elit teorisi ve literatüründen biraz farklı geliştiğini göstermektedir.

1980 öncesi dönemde faaliyetleri olan MTTB'ye üyelik durumu ve elitlerin gençlik dönemlerinde ki üye oldukları hareketler aşağıda ki tabloda sıralanmaktadır:

Tablo 14.
Deneklerin Gençlik Dönemlerinde Dâhil Oldukları Hareketler

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
MTTB-Akıncılar	104	21,6	22,7
Ülkü Ocakları	81	16,8	17,7
Sol görüşlü hareketler	42	8,7	9,2
Milli Mücadele	22	4,6	4,8
Hiçbiri	117	24,3	25,6
Gençliğimizde bu gruplar yoktu	48	10,0	10,5
Diğer	43	8,9	9,4
Toplam	457	94,8	100,0
Cevapsız	25	5,2	
Genel Toplam	482	100,0	

Konya siyasal elitlerinin gençliklerinde en çok dâhil olup buldukları gençlik hareketi Milli Türk Talebe Birliği ve Akıncılar teşkilatlarıdır. Bu oran yüzde 23'tür. Bunu Ülkü Ocakları takip etmektedir ki oranı yüzde 18'dir. Türkiye genel siyasetinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve önde gelen siyasetçilerin MTTB geçmişi bilinmektedir. Konya siyasetinde merkezi yapıya benzer şekilde yerel siyasetçilerin geçmişinde de MTTB varlığı açık şekilde görülmektedir.

Tablo 15.
Deneklerin Kurum ve Kuruluşlara Üyelik Durumu

	Aktif üyeyim	Üyeyim ama aktif değilim	Üye değilim
Mesleki örgütlere	24,1	16,1	59,8
İlçe, belde veya köy derneklerine	22,6	8,2	69,2
Ticaret Odası'na	19,5	14,2	66,3
Eğitim teşekküllerine	15,3	10,7	74,1
İnsani yardım amaçlı derneklere	13,8	12,8	73,4
Spor Oluşumlarına	12,8	9,8	77,4
Dini amaçlı kurulan derneklere	10,5	5,2	84,3
Çevreci Organizasyonlara	5,9	7,5	86,6
Sanayi Odası'na	5,6	4	90,4
Sendikalara	5,2	3,6	91,2
Müsiad'a	4,6	2,3	93,1
Ticaret Borsasına	3,6	1,9	94,6
Atatürkçü Düşünce Derneğine	3,3	0,8	95,8
Sanat Müzik Birliklerine	2,7	3,3	93,9

Mesleki örgütlere üye olma bakımından siyasal elitler aktif sayılabilir; yüzde 24. Sadece üye olanların oranı ise yüzde 16. Toplamda yüzde 40 gibi bir oranda mesleki örgütlere üyelik durumu söz konusudur. Üye olmayanların oranı ise yüzde 60'dır. Atatürkçü Düşünce Derneği ile Sanat müzik birliklerine üyelik en düşük seviyededir. Spor oluşumlarına üyelik dini amaçlı kurulan derneklere üyeliklerden fazladır.

Tablo 16.

Deneklerin Politika ile İlgili Derecesi

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Çok ilgiliyim	181	37,6	38,3
İlgiliyim	260	53,9	55,1
Ne ilgili ne değilim	19	3,9	4
İlgili değilim	3	0,6	0,6
Çok ilgili değilim	9	1,9	1,9
Toplam	472	97,9	100,0
Cevapsız	10	2,1	
Genel Toplam	482	100,0	

Konya siyasal elitlerinin bir önceki sorudaki siyasete zaman ayırmaları kadar siyaset ile ilgileri de önemli bir durumdur. Politika ile çok ilgili olanların oranı yüzde 38 iken ilgili olanların oranı yüzde 54'dür.

Konya yerel siyasal elitleri, kendilerini ne kadar dindar bir kişi olarak görüyor:

Tablo 17.

Kendilerini Dini Yönden Tanımlama

	Kişi Sayısı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Dindar bir kişiyim	365	75,7	80,8
Ne dindar ne değilim	75	15,6	16,6
Dindar olmayan bir kişiyim	12	2,5	2,7
Toplam	452	93,8	100,0
Cevapsız	30	6,2	
Genel Toplam	482	100,0	

Konya yerel siyasal elitlerinin sadece yüzde 3'ü kendisini dindar olmayan bir kişi olarak değerlendirirken yüzde 81'i dindar bir kişi olarak değerlendirmektedir. Kendini dindar bir kişi olarak tanımlayanların oranı yüzde seksenin biraz üzerinde iken bu oran literatürde yapılan araştırmalar içerisinde diğer şehirlere nazaran yüksek bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır.

Literatürde yer alan makalelerin çoğunda yer alan bir konu başlığı olan yerlilik Konya siyasetinde de bir tartışma konusu olmakla birlikte bugüne kadar bu konuya ilişkin bir bilimsel veriye rastlanmamaktadır. Yerli Konyalı olmak siyasette önemli midir sorusuna cevap aranmaya çalışılan bu kısımda Konya siyasetinde yerli Konyalı olmanın gerekliliğine deneklere soru olarak yöneltilmiş ve alınan cevaplar aşağıdaki tablo ile ortaya konulmuştur.

Tablo 18.

Yerli Konyalı Olmanın Önemi

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyor ne de katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Konya siyasetinde “yerli Konyalı” olmak önemlidir.	36,4	7,7	3,4	3,4	9,2

Yerel siyasette o şehrin yerlisi olma Konya siyasetindeki önemlidir fikrine kesinlikle katılan elit oranı yüzde 36 iken sadece katılanların oranı yüzde 28’dir. Toplamda bu fikre katılanların oranı ise yüzde 64’tür. Araştırmada Yerli Konyalı olma siyasette olmak için önemlidir düşüncesi büyük oranda yüksek çıkmaktadır.

Elitlerin Mensubu Oldukları Partilere Göre Farklılıkları

Konya yerel siyasal elitlerinin mensubu oldukları partilere göre hangi farklılıklara sahip oldukları konusunda anova analizleri ile sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede elitlerin mensubu oldukları partilere göre aylık gelir, yerli Konyalılık etkisi ve değişkenleri bağlamında farklılıkları ortaya konulmaktadır.

Konya yerel siyasal elitlerinin mensubu oldukları partilere göre aylık gelirleri arasında anlamlı bir farklılaşma söz konusudur ($F=4,149$ $p=,000$). Aylık gelir ve tablolar arasında Anova analizi yapılırken aylık gelirin interval olarak alınan sonuçları ile partiler analize tabi tutulmuştur. Çoklu karşılaştırma tablosu incelendiğinde ise Ak Parti ve CHP, SP ve DSP arasında ayrıca MHP ile CHP, DSP arasında anlamlı farklılaşmaların olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılaşmaya göre ise aritmetik ortalamalarına göre Ak Parti’ye mensup elitlerin aylık gelirlerinin (A.O.=2880), CHP

(A.O.=1001), DSP (A.O.=1111) ve SP'den (A.O.=1602) daha çok olduğu görülmektedir. Yine MHP'ye mensup yerel elitlerin aylık gelirleri (A.O.=2479), CHP ve SP'den büyüktür. Araştırmaya göre aylık geliri çok olan başta olmak üzere, çoktan aza aylık gelire sahip partilerin sıralaması şu şekilde olmaktadır: Ak Parti, MHP, SP, DSP, CHP.

Tablo 19.

Elitlerin Partilerine Göre Aylık Gelir Farklılaşması

Anova							
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	
Between Groups		136115156,879	7	19445022,411	4,149	,000	
Within Groups		1438655659,851	307	4686174,788			
Total		1574770816,730	314				

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Min.	Max.
AKP	157	2880,5096	2519,05044	201,04211	2483,3936	3277,625	500,00	15000,00
CHP	14	1001,2857	519,62567	138,87580	701,2628	1301,306	400,00	2000,00
MHP	47	2478,9787	2122,65715	309,62137	1855,7432	3102,212	800,00	10000,00
SP	73	1602,1233	1718,83842	201,17482	1201,0886	2003,150	480,00	10000,00
DP	4	1625,0000	946,48472	473,24236	118,9316	3131,064	1000,00	3000,00
DSP	9	1111,1111	431,40597	143,80199	779,5031	1442,711	600,00	2000,00
DTP	9	1350,0000	1452,15357	484,05119	233,7760	2466,220	250,00	5000,00
BBP	2	2550,0000	2050,6097	1450,0	15873,999	20973,69	1100,00	4000,00
Total	315	2328,4921	2239,4621	126,19	2080,2280	2576,751	250,00	15000,00

Konya yerel siyasal elitlerinin mensubu oldukları partilere göre *Yerli Konyalı olmak Konya siyasetinde önemlidir* fikrine katılanlar arasında anlamlı bir farklılaşma söz konusudur ($F=4,044$ $p=,000$). Çoklu karşılaştırma tablosu incelendiğinde ise sadece Ak Parti ve SP arasında bir anlamlı farklılaşma gözlenmektedir. Bu anlamlı farklılaşmaya göre ise aritmetik ortalamaları dâhilinde Ak Parti'ye mensup elitlerin bu fikre katılma oranı (A.O.= 3,92), SP mensubu elitlerden (A.O.=3,38), yüksektir.

Tablo 20.

Partilere Göre Yerli Konyalılığın Önemi Farklılaşması

Anova								
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.		
Between Groups		47,912		6,845	4,044	,000		
Within Groups		739,670	437	1,693				
Total		787,582	444					
Descriptives								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Min.	Max.
AKP	242	3,9174	1,20570	,07751	3,7647	4,0700	1,00	5,00
CHP	17	3,0588	1,56007	,37837	2,2567	3,8609	1,00	5,00
MHP	58	3,7931	1,32133	,17350	3,4457	4,1404	1,00	5,00
SP	92	3,3804	1,40519	,14650	3,0894	3,6714	1,00	5,00
DP	6	3,1667	1,47196	,60093	1,6219	4,7114	1,00	5,00
DSP	11	2,9091	1,70027	,51265	1,7668	4,0513	1,00	5,00
DTP	16	3,3125	1,40089	,35022	2,5660	4,0513	1,00	5,00
BBP	3	2,0000	1,00000	,57735	-,4841	4,4841	1,00	3,00
Total	445	3,6876	1,33185	,06314	3,5636	3,8117	1,00	5,00

Elitlerin Eğitimlerine Göre Farklılıkları

Konya yerel siyasal elitlerinin eğitim düzeylerine göre belirli değişkenler ile farklılıkları Anova analizi ile ortaya konulmaktadır. Bu değişkenler üniversite mezunu olma gerekliliği başlığını taşımaktadır. Konya yerel siyasal elitlerinin eğitim durumlarına göre *elitlerin konumunda olmak için üniversite mezunu olmanın gerekliliği* fikrine katılma açısından anlamlı bir farklılaşma söz konusudur ($F=5,780$ $p=,000$). Çoklu karşılaştırma tablosu incelendiğinde ise üniversite mezunları ile lise mezunları arasında, üniversite üstü eğitime sahip olanlarla ilkökul ve lise mezunları arasında anlamlı farklılaşma bulunmaktadır. Bu anlamlı farklılaşma ile aritmetik ortalamalarına göre elit olmak için üniversite mezunu olmak gerekliliğine en fazla inanan elit kesiminin sırası ile üniversite üstü eğitime sahip olanlar (4,08), üniversite mezunu olanlar (3,83), ilkökul mezunları (3,35) ve lise mezunları (3,15) olduğu görülmektedir.

Tablo 21.
Eğitlimlerine Göre Elit Olmak için Üniversite Mezunu Olma Farklılaşması

Anova									
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.			
Between Groups		35,432	5	7,086	5,780	,000			
Within Groups		470,827	384	1,226					
Total		506,259	389						

Descriptives									
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Min.	Max.	
İlkokul	43	3,3488	1,21270	,18494	2,9756	3,7221	1,00	5,00	
Ortaokul	53	3,4717	1,20262	,16519	3,1402	3,8032	1,00	5,00	
Lise	96	3,1458	1,20507	,12299	2,9017	3,3900	1,00	5,00	
Yüksekokul	47	3,6596	,91549	,13354	3,3908	3,9284	2,00	5,00	
Üniversite	126	3,8333	1,07145	,09545	3i6444	4,0222	1,00	5,00	
Üniv.Üstü	25	2,0800	,75939	,15188	3,7665	4,3935	2,00	5,00	
Total	390	3,5564	1,14081	,05777	3,4428	3,6700	1,00	5,00	

Araştırma Sonucu

Konya siyasal elitleri yüzde 95 oranında erkek egemenliğine sahip iken yaş aralığı 35 ve 55 arasında olan elit oranı yüzde 65'dir. Elitlerin yüzde 30'u üniversite mezunudur. Geliri yüksek profesyonel meslek sahibi olan elitler yüzde 30 iken, esnaf olanlar yüzde 20'dir. Konya siyasal elitlerinin yüzde 45'i siyasete ideolojileri ve davaları adına girdiklerini ifade etmektedir. Elitlerin yüzde 37'si muhafazakâr, 15'i İslamcı, 11'i milliyetçi, olarak kendilerini tanımlarken sadece yüzde 3'lük bir kesim liberal ve 4'lük bir kesim Kemalist olarak tanımlamaktadır. Konya siyasal elitlerinin yüzde 45'i, yerel siyaseti huzur ve barış dolu olarak görürken, ne kavgalı ne de barış dolu olarak görenler ise yüzde 40'dır. Yerel siyasette çekişme olmadığını daima muhafazakâr kesimin seçimleri kazandığını ifade eden elitlerin oranı yüzde 71'dir. Konya'da siyasal elit olabilmenin en önemli özellikleri arasında teşkilatçı olmak, sosyal ilişkilerin iyi olması, iş yapma kabiliyeti, siyaset bilgisi ön sıralarda gelmektedir. Konya siyasal elitlerinin yüzde 18'i gençlik dönemlerinde Ülkü Ocakları, yüzde

12'si MTTB ve yüzde 11'i Akıncılar hareketi içinde bulunmuş iken yüzde 26'sı ise hiçbir organizasyonun içinde yer almadığını ifade etmektedir. Konya siyasal elitlerinin yüzde 24'ü meslek örgütlerine, yüzde 22'si ilçe belde ve köy derneklerine üye, 19'u ise Ticaret Odasına aktif üyedir. Müsiad'a üye olan elit oranı sadece yüzde 7'de kalmaktayken, Konya siyasetinde yerli Konyalı olmanın önemine inanan elit oranı yüzde 64'tür.

Yerel Siyasal elitler Konya örneği 1980 sonrası başlıklı çalışmamızda yaptığımız araştırmalar kantitatif analizler sonucunda Konya siyasal elitleri ile ilgili bazı genel sonuç ve değerlendirmelere ulaşılmıştır. Bu sonuçları kısa başlıklar halinde şu şekilde belirtebiliriz:

- Konya siyasal elitleri dındardır.
- Konya siyasal elitleri kendilerini üst kesim olarak değil genelde orta kesim ve çalışan kesim olarak tanımlamaktadırlar.
- İdeolojik olarak Konya siyasal elitleri kendilerini muhafazakâr, milliyetçi, demokrat ve İslamcı olarak tanımlamaktadırlar. En yoğun biçimde Konya siyasal elitleri muhafazakâr, milliyetçi ve İslamcıdır.
- Konya siyasal elitleri gençlik dönemlerinde özellikle MTTB ve Akıncılar içerisinde aktif yer alan insanlardan oluşmaktadır. Ülke siyasetinde 2010'lu yıllarda çok aktif olan elitlerin büyük çoğunluğu MTTB kökenli iken özelde Konya şehrinin yönetiminde de MTTB kökenli elitlerin etkin görevlerde oldukları görülmektedir.
- Konya siyasetinde var olabilmek için yerli Konyalı olmak bir artıdır. Elitlerin yerli Konyalı olması konusunda özenli olan ilk iki parti Ak Parti ve Saadet Partisi'dir.

Yerel seçimler elit dönüşümünün yaşandığı dönemlerdir. Seksen sonrası iki büyük elit değişimi yaşanmıştır. İlki 1989 Mahalli idareler seçimi, ikincisi ise 2004 yerel seçimleridir. Her ikisinde de Konya Belediye Başkanları partileri ile birlikte değişmiştir. 1989 yerel seçimleri ile Konya Belediyesinde ki başarı 1994 yılında İstanbul ve Ankara büyükşehir belediyelerinde değişime yol açmış ve bu değişim, Türkiye siyaset sahnesine 2002 yılında Ak Parti iktidarının yolunu açmıştır. Türkiye'de ki büyük değişim ve dönüşümün ana mimarlarından birisi 1989 yılında Konya yerel yönetiminde ki değişim ve bunun sonrasında ortaya konulan başarılı hizmetlerdir.

Konya yerel siyasal elitleri başlığı altında 1980 sonrası için ifade edilecek olursa Türkiye siyasetinde parlak ve başarılı olan bir ulusal elit çıkmamıştır. Kendi şehir hayatı içinde sözü geçen bir elit tabakası varken bu kesimin ulusal anlamda bir başarısı gözlenememiştir. Yine 1980 sonrası göze çarpan en önemli olgulardan bir tanesi Konya yerel siyasal elitleri arasından güçlü bir sol kesimi temsil eden elitin bulunmayışıdır. Konya şehri siyasal anlamda güçlü bir konumdadır. Ekonomisi, tarihi ve kültürü ile Konya şehri Anadolu'nun diğer şehirlerine nazaran kendini fark ettiren modeli, Türkiye'de politik anlamda güçlü bir şehir hüviyetinde Selçuklu payitahtlığı ve parlak geçmişi ile kalmaya hakkı vardır.

Political Elites and Local Political Life

Examining Local Political Elites after 1980

Mücahit Sami Küçüktüğü

Introduction

“Who rules?” is a most important question in terms of recognizing the ruling elites of a country or city. This article attempts to find the answer to this question by discussing Konya’s local political elites. Insufficient studies are found in the literature on local political elites. However, local political elites play an important role for cities and countries. Cities’, as well as countries’, economy and politics have causality in the world. The Mayor of New York, the Mayor of London, the Governor of California can be found on the world agenda. Those who govern cities determine the present and future perspectives of that city and country. Recep Tayyip Erdoğan is the one of the best examples in Turkey of a city elite who has come to determine the power over the country’s agenda. Researching cities’ political elites is an important area for making out the future of a city and country. In order to understand the rise and dynamism of cities, “Who governs?” is a question for Konya; but so far no qualified research is found to have been done in Konya in this sense.

This article is based on an original study of politics in order to recognize the local politicians in the city of Konya after 1980. The aim of the study is to reveal the social and economic status of Konya’s political elites in order to reveal demographic data. The study also examines their perspectives on foreign policy and global relations while attempting to express the local political elites’ opinions and thoughts on religion-based politics, democracy, and human rights.

@ Dr. Konya Municipality Administrator of Foreign Affairs. sami@konya.bel.tr

© Scientific Studies Association
DOI: 10.12658/M0320
insan & toplum, 2019.
insanvetoplum.org

The Concept of Elite, Elite Theories, the Literature, and Research

Taking a brief look at elite as a concept, its theories, and the literature would be useful before transferring to reflections of the Republican era and the historical background of the local political elites in Konya. Elite as a word was used in the 17th century to describe quality goods. Later on, the use of this word expanded and began to cover upper social groups such as first-class military units or higher orders of nobility. (Bottomore, 1964, p. 7). The concept of elite is also defined in the dictionary of the Turkish Language Institution as “Among the striking similarities are the height of their qualities” (Kışlalı, 2005, p. 329). However, the widespread use of this expression in the social and political literature begins in Europe in the late 19th century, in particular with Vilfredo Pareto’s works, which began in England and America in the 1930s (Bottomore, 1964, p. 8).

Elite theories can be divided into two parts (Bachrach, 1962, p. 439; Clark, 1985, p. 419; Bealey, 1996, p. 319): classical elite theories under the leadership of Mosca and Pareto, and democratic elite theories led by Wright Mills and Robert Dahl.

Although the concept of the elites was first used in Italy, a wide range of evaluations and publications on this issue can be reached in the United States more than in Europe. In the literature in particular are many sources related to Russia, China, and European elites. In terms of the anthropological perspective, elitism may remind one of a culture (Shore & Nugent, 2002), families (Farrell, 1993), and leaders (Welsh, 1979). However, the basic democracy-related topics that come to mind when thinking of elitism are: leadership in democracy (Broker, 2005), liberal democracy and elite institutions (Higley & Burton, 2006), the politics of languages and identities (Knapp, 2003), and similar topics. Elitism has also been the subject of research with centers of regimes and crises (Dogan & Higley, 1998), poverty and inequality (Reis & Moore, 2005), minorities, and economic growth (Brezis & Temin, 1999). Examples of completely elite research and studies are elites and democratic development in Russia (Sten & Gelman, 2003); elites and elite dualism in French society (Suleiman, 1978); and in China, leadership selection (Zang, 2004), party elites in divided societies (Luther and Deschouwer, 1999), the potential of and problems with Western democracies (Halevy, 1993), and political power in the Far East (Ahn, 2003). The most important study on the political elite in Turkey’s Republican period belongs to Frederick W. Frey (1965). Turkey’s elite theories and research on political elites have generally been limited to studies conducted academically.

Post-1980 Konya

Although no study as yet has been found on politics and elites in Konya, the studies and research have generally been limited to those under local administration and participation in management (Gökçe, 2000). In this sense, research into Konya's local political elites would be quite valuable and meaningful. A silent opposition culture and stance undeniably exists in Konya. This opposing posture showed itself with the Motherland Party (Anavatan Partisi) in the 1980s and with the Prosperity Party (Refah Partisi) in the 1990s. The years following 1980 have been quite turbulent in terms of Turkey's recent political history. Of these, the most important reason is the military coup of September 12, 1980. The multiparty period that began after this military coup will always carry its traces (Tanör, 2002, p. 25). Konya's election of the Prosperity Party in the 1989 local elections affected other cities like dominoes and played a critical role in the Prosperity Party's acquisition of Istanbul and Ankara in the next local elections. The Justice and Development Party (Adalet ve Kalkınma Partisi), which won 47% of the vote in 2007 triggered the transformation of the elite in Anatolia. Anatolia began to experience a period in which the surroundings would dominate the center. The realization phase of the transformation of the elite was seen the July 22 elections in Turkey in 2007. In Turkey, one group from Anatolia has aspired to management. Konya and Kayseri in Anatolia are among the cities supporting the Justice and Development Party. Konya's support in the local and general elections was greater than that provided by all other cities.

Quantitative Research and Findings on Konya Political Elites

The third section of the study includes quantitative research carried out with Konya's political elites. This research was carried out with 482 Konya political elites, who are deputies, mayors, party provincial chairmen, party provincial heads, municipal counselors, provincial counselors, and county board members.

Subject, Purpose, and Importance of the Research

Konya's local government has been performing successfully for many years in terms of social and physical works (Kutlu, 2007, p. 260). This success has been an example for the work of other cities in Turkey. The changes in municipal administrations of major cities such as Istanbul and Ankara have been provided by presenting the

successful municipal and local endeavors in Konya. The President of the Republic of Turkey, Recep Tayyip Erdoğan, used Konya's success and example in the propaganda for the Justice and Development Party before becoming Istanbul's metropolitan mayor (Gerger, 1996); Konya's city policy was used in the political propaganda, which played a role in Istanbul's 1994 municipal elections. Konya carries a unique identity worth researching.

Method of Research

Qualitative and quantitative methods have been used for this research. The quantitative research was conducted over 482 subjects and 144 questions. The elites who participated in the survey were determined using the simple random sampling technique according to the percentage of votes parties received in Konya. The local political elites are the members of the board of directors of the provincial and central district organizations, and municipal counselors, mayors, and deputies from the three districts of Karatay, Meram, and Selçuklu. The results of the survey have been evaluated and analyzed using the SPSS statistical program.

Research Assumptions

The political elites in Konya being *Muslim elites* as defined by *The Economist* (October, 29, 2009) is the most important assumption of this research. The assumptions of this research are as follows:

(1) The political elites of Konya indicate a liberal position with their conservative and religious identity.

(2) The local political elites in Konya are active and enthusiastic in their relations with the Islamic World.

The hypotheses of the research are as follows:

(1) Differentiations among parties are found on the effectiveness of news and publications in the local mass media. This differentiation is more pronounced for parties active in local administrations.

(2) With respect to the elites' education levels, a differentiation exists in terms of participating in the idea that being a university graduate is required to be effective in the politics of Konya, and this requirement is greater than others for elites with more education.

Participants' Socio-Demographic Characteristics and Findings in the Quantitative Research

The questionnaire was conducted with 482 people, and the number of men participating in this survey is seen to be much higher than the number of women. When examining the elites' average age in Konya's political life, the majority of people are seen to be 35 or older. The percentage of people with a university or higher education is approximately a third of those in the political sphere, indicating Konya to have a considerable number of educated politicians.

Professionals and tradesmen can be said to be dominant in the Konya elites.

The survey was conducted with 136 party board members, 74 municipal assembly members, 113 provincial counselors, five deputies, 106 district-board party members, eight provincial chairmen, and three mayors. Of the participants, 55% are Justice and Development Party members, 21% are Saadet Party members, 13% are Nationalist Movement Party members, 4% are Republican People's Party members, 3% are Democratic Society Party members, 2% are Democratic Left Party members, 1% are Democrat Party members, and 0.6% are Great Union Party members. Of the elites, 28% have 20+ years of political experience while 21% have 10-20 years of experience.

The most important factor in introducing politics for the political elite of Konya is the cause and ideology. Konya's local political elites are seen to define themselves as first as conservatives, then as Islamists, and then as nationalists. Over 70% of the elite stated religious and conservative parties to have undisputedly superior politics in Konya.

Political elites are most involved with youths in the Turkish National Student Union and the Raiders' organizations (23%), followed by the Grey Wolves (18%).

Only 3% of Konya's local political elites consider themselves to be non-religious, while 81% consider themselves as religious.

ANOVA analysis has been used to attempt to arrive at the conclusion as to what differences Konya's local political elites have according to the parties they belong to. A significant difference is found among the Konya's local political elites' monthly income according to party ($F = 4.149$ $p = .000$). With respect to Konya's local political elites' parties, a significant change is found for those who consider being born in Konya to be important in Konya's politics ($F = 4.044$ $p = .000$).

According to Konya's local political elites' educational status, a significant difference also is found in terms of needing to be a university graduate in order to be included in the elites ($F = 5.780$ $p = .000$).

Conclusion

Konya's local political elites are predominantly male (95%), 65% of them are between 35 and 55 years old, and 30% are university graduates. Of the elites, 30% have a high professional income while 20% are tradesman. Of the elites, 47% have a monthly income of more than 2,000 Turkish Lira.

Of Konya's local political elites, 45% stated entering into politics for the sake of their ideologies and causes; 37% define themselves as conservative, 15% as Islamists, and 11% as nationalists, while only 3% define themselves as liberal and 4% as Kemalist. Of Konya's political elites, 90% consider Konya's electorate to be conservative and Islamist; 18% had participated in the Grey Wolves Party, 12% in the Turkish National Student Union, and 11% in the Raiders Movement in their youth, while, 26% stated not participating in any organization or movement in their youth.

With its economy, history, and culture, Konya has made a significant difference compared to other Anatolian cities in Turkey and has the right to remain politically sound in its identity.

Kaynakça | References

- Ahn, B. M. (2003). *Elites and Political Power in South Korea*. Massachusetts: Edward Elgar Publishing.
- Akdağ, Ö. (2009a). *Konya'da Çok Partili Dönemin İlk Belediye Seçimi 1946*. Konya: Gençlik Kitabevi Yayınevi.
- Akdağ, Ö. (2009b). *Konya'da Çok Partili Dönem Genel Seçimleri*. Konya: Palet Yayınları.
- Arslan, A. (2007). *Elit Sosyolojisi*. Ankara: Phoneix Yayınevi.
- Aydın, M. (2002). *Siyasetin Sosyolojisi*. İstanbul: Pınar Yayınları.
- Bachrach, Peter. (1962). *Elite Consensus and Democracy*. *The Journal of Politics*, 24(3), 439-452.
- Bealey, F. (1996). *Democratic Elitism and the Autonomy of Elites*. *International Political Science Review*, 17(3), 319-331.
- Brezis, E. S. ve Temin, P. (1999). *Elites Minorities and Economic Growth*. Amsterdam: Elsevier Science.
- Broker, P. (2005). *Leadership in Democracy*. New York: Palgrave Mamillan.
- Bottomore, T.B. (1964). *Elites and Society*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Bulut, Y. ve Tanyıcı, Ş. (2006). *Representativeness and attitudes of municipal council members in Turkey: The case of Erzincan province*, *Local Government Studies*, 32(4), 413-428.
- Clarck, T. N. (1985). *Urban Policy Analysis*. *Annual Review of Sociology*, 11, 437-455.
- Çiftcioğlu, H. (2006). *Yerel Siyaset: Gökşun Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Dogan, M.- Higley, J. (1998). *Elites Crises And The Origins of Regimes*. New York: Rowman Littlefield Publishers Inc.

- Erkal, H. (2006). Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılım. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Farrell, B. G. (1993). Elite Families. New York: State University of New York Press.
- Halevy, E. E. (1993). The Elite Connection. Cambridge: Polity Press.
- Higley, J. ve Burton, M. (2006) Elite Foundations of Liberal Democracy. Oxford: Rowman Littlefield Publishers Inc.
- İlhan, İ. (2007). Malatya İlinin Belediye Başkanları. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kapani, M. (2004). Politika Bilimine Giriş. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Kışlalı, A. T. (2005). Siyaset Bilimi. Ankara: İmge Kitabevi.
- Knapp, G. B. (2003). Elites Language and The Politics of Identity. New York: State University of New York Press.
- Kocaoğlu, M. (2006). Türkiye'de Yerel Siyasal Elitler Hatay Örneği. (*Yüksek Lisans Tezi*). Hatay.
- Roos, L. L. (1969). Development versus Distribution: An Attitudinal Study of Turkish Local Administration. *Economic Development and Cultural Change*, 17(4), 552-566.
- Luther, K. R. ve Deschouwer, K. (1999). Party Elites in Divided Societies. London: Routledge.
- Monceu, N. (2007). Democrat Generations: The Turkish Elite and Power. Paris: Editions Dalloz.
- Reis, E. ve Moore, M. (2005). Elite Perceptions of Poverty and Inequality. London: Zed Books.
- Sayın, H. (1996). Malatya'da Siyasal Seçkinler. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Sezer, S. (2004). Muğla'da Kentleşme ve Kent Yönetimine Katılım. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Shore, C. ve Nugent, S. (2002). Elite Cultures. London: Routledge.
- Suleiman, E. N. (1978). Elites in French Society. Princeton: Princeton University Press.
- Tanör, B. (2002). Siyasal Tarih 1980-1995. (Editör: Sina Akşin). Türkiye Tarihi. İstanbul: Cem Yayınevi, 23-155.
- Welsh, W. A. (1979). Leaders and Elites. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Zang, X. (2004). Elite Dualism And Leadership Selection in China. London: Routledge Curzon.